

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 15. júna 2010

Jozef Makúch, guvernér NBS

Takže milé dámy, vážení páni, dovoľte mi, aby som dneska uviedol dve veci, jednu ako obyčajne, predikciu P2Q z roku 2010, čiže aktuálnu predikciu, a úplne na záver veľmi stručne uvediem organizačné zmeny na útvare bankového dohľadu k 1. 7., ktoré tiež dneska Banková rada schválila. Čiže pokiaľ ide o predikciu, aktuálna strednodobá predikcia pracovala s priaznivejšími predpokladmi vo vývoji zahraničného dopytu, ako aj s odhadmi vyšších zahraničných cien a cien komodít. Očakávanie v oblasti zahraničného dopytu pozitívne ovplyvnili vývoj ekonomiky Slovenskej republiky v porovnaní s odhadmi predchádzajúcich predikcií. V prvom štvrtroku 2010 podľa rýchleho odhadu Štatistického úradu Slovenskej republiky pokračoval medzištvrtročný rast HDP rýchlejším tempom, ako sa očakávalo. V nasledujúcich štvrtrokoch sa očakáva pokračovanie mierneho medzikvartálneho rastu ekonomiky, čo by sa spolu s aktuálnym vývojom malo prejaviť vyšším rastom HDP v roku 2010. Na trhu práce sa v aktuálnom roku očakáva pretrvávajúca nepriaznivá situácia. Zamestnanosť by mala ďalej klesať hlavne začiatkom roka, pričom očakávané mierne oživenie by sa malo dosiahnuť len v druhej polovici roka. Tento vývoj sa následne premietne do vyššej miery nezamestnanosti na celom horizonte prognózy. Vývoj cien v roku 2010 je zatiaľ charakterizovaný zrýchľovaním medziročného tempa rastu cien energií a potravín pri stagnácii dynamiky cien služieb a cien priemyselných tovarov bez energií. V strednodobom horizonte sa predpokladá pokračovanie oživovania zahraničného dopytu, čo by spolu s očakávaným rozšírením produkcie v automobilovom priemysle v roku 2011 malo viesť k rastu exportnej výkonnosti celej slovenskej ekonomiky. Spolu s vývojom domáceho dopytu by tak malo dochádzať k prorastovému vplyvu na hrubý domáci produkt. Postupné zvyšovanie produkcie by sa malo premietiť aj do rastu zamestnanosti a kompenzácií. Rastúca ekonomická aktivita by mala viesť aj k akcelerácii inflácie v strednodobom horizonte. V porovnaní s predchádzajúcou predikciou sa v roku 2010 očakáva rýchlejší rast HDP v dôsledku vyššieho príspevku čistého exportu. Zlepšenie čistého exportu je však čiastočne kompenzované pomalším rastom súkromnej spotreby v dôsledku výraznejšieho prepadu zamestnanosti oproti prognóze P1Q – 2010. Negatívnejší vývoj zamestnanosti sa premietne aj do vyššej miery nezamestnanosti v porovnaní s predchádzajúcou predikciou na celom horizonte prognózy. Zo strednodobého hľadiska sa očakáva podobný vývoj ekonomiky ako v predchádzajúcej predikcii s mierne rýchlejším rastom takmer všetkých komponentov hrubého domáceho produktu, ako aj v zlepšení vývoja na trhu práce, ale až v roku 2012. V aktuálnej strednodobej predikcii HDP prevládajú riziká smerom nadol najmä vplyvom očakávaného dopadu nevyhnutnej konsolidácie verejných financií v Slovenskej republike i v krajinách Európskej únie. Pozitívne očakávania súvisiace s oživovaním zahraničného dopytu sa môžu

po odznení efektov stimulačných opatrení zmierniť. Strednodobú predikciu inflácie možno na základe vyhodnotenia rizík považovať za realistickú, kedy žiadny z vybraných faktorov ovplyvňujúcich infláciu nevykazuje výrazné riziko. Medzi riziká, ktoré by mohli pôsobiť prorastovo, ale aj tlmiačo na infláciu, patrí opäť konsolidácia verejných financií, ktorá by cez vyššie nepriame dane mohla zvýšiť infláciu, alebo cez znižovanie výdavkov znížiť agregátny dopyt, a tak tmiť inflačné tlaky. Výsledný dopad konsolidácie verejných financií na ekonomický a cenový vývoj bude závisieť od charakteru prijatých opatrení. Podrobne vás s predikciou oboznámi pani generálna riaditeľka Konečná, nech sa páči.

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky NBS

Ďakujem, pekný deň prajem, vážené dámy a páni, dovoľte ako tradične uskutočniť túto prezentáciu s tým, že my sme v podstate ako Národná banka Slovenska spolu s ostatnými krajinami eurosystému v jednom termíne tieto predikcie vypracovali a v podstate naša predikcia tvorí súčasť predikcie Európskej centrálnej banky za celú eurozónu. Vychádzali sme z technických predpokladov, ako už bolo povedané pánom guvernérom, s tým, že jednoznačne je tam vidieť prorastový vplyv cien surovín, či už ropy, alebo neenergetických komodít, a samozrejme v eurovom vyjadrení deprecia výmenného kurzu sa potom premietla aj do rýchlejšieho rastu cien ropy. Tento vývoj sa samozrejme, ako potom uvidíte, bude premietat' do cenového vývoja tak v rámci eurozóny, ako aj v rámci Slovenska. Začala by som predikciou eurozóny – tak ako v predchádzajúcej prognóze v strednodobom horizonte a od tohto roka sa očakáva postupné oživenie. V tomto roku je to len mierne oživenie s tým, že v ďalšom roku by rast ekonomiky sa mal mierne zrýchliť, avšak v porovnaní s predchádzajúcou predikciou v tomto roku sa očakáva rýchlejšia dynamika ovplyvnená práve vývojom zahraničného dopytu a rastom exportov. V ďalšom roku by k exportnej výkonnosti mal prispieť aj domáci dopyt. Samozrejme, očakáva sa pozitívny vplyv realizovaných opatrení na podporu finančného systému a takisto aj aktuálneho stavu menovej politiky. Čo sa týka inflácie, došlo k nárastu jej úrovni v roku 2010 aj v nasledujúcom roku, jej trend by mal byť rastúci, ako uvidíte neskôr z grafického vyjadrenia, a dôvodom je aktuálny vývoj, v ktorom sa premietajú ceny surovín. Takže predikcia hrubého domáceho produktu - tu je vidieť najnovšia predikcia eurosystému, v roku 2010 je tam v podstate posun intervalov smerom hore, na rok 2011 sa očakáva zníženie intervalu smerom dole. Čo sa týka predikcie inflácie, na rok 2010 došlo k zúženiu intervalu, teda posun smerom nahor, a rovnaký vývoj je aj v roku 2011, posun intervalu smerom nahor, a dôvodom, ako už bolo povedané, sú práve ceny energií. Ako sa nám tieto technické predpoklady a náš aktuálny vývoj premietol do strednodobej predikcie NBS: Čo sa týka roku 2010, vychádzali sme z rýchleho odhadu Štatistického úradu SR, to znamená - nemali sme v čase predikcie k dispozícii štruktúru z 5-ročných účtov, ktorá by nám do istej miery pomenila štruktúru v rámci predikcie, ale nie veľmi výrazne, s tým, že očakávame v roku 2010 kladné medzikvartálne dynamiky HDP a rast vo všetkých jeho zložkách. To je podobne, ako

bola marcová predikcia, čo sa zmenilo, je konečná spotreba domácností - mala by mať kladný rast, avšak z dôvodu výraznejšieho poklesu zamestnanosti v prvom štvrtroku v porovnaní s tým, ako sme očakávali, došlo aj k prehodnoteniu konečnej spotreby domácností smerom nadol. V investíciách takisto očakávame rast a rovnako ako v predchádzajúcej predikcii, tam máme druhý balík PPP a takisto investícia v automobilovom priemysle - tu sme neurobili žiadne prehodnotenia v týchto dvoch ukazovateľoch. A na trhu práce – už som spomínala prepád zamestnanosti, ktorý bol v prvom štvrtroku rýchlejší, ako sme očakávali, sa nám potom premietol aj do celého roka s tým, že od druhého polroku 2010 očakávame postupné oživovanie zamestnanosti. To sa nám však premietne až v roku 2011 v celom roku. Čo sa týka inflácie, rovnako ako eurozóna sme ju zvýšili pre rok 2010. V roku 2011 HDP by mal byť rýchlejší ako v roku 2010, to je rovnaký predpoklad, ako sme mali v predchádzajúcej predikcii, tak zahraničný ako domáci dopyt by mal pôsobiť, konečná spotreba domácností – by malo na ňu pozitívne vplyvať oživenie v oblasti zamestnanosti s tým, že investičná aktivita by mala pokračovať v raste, mala by byť kladná a rovnako sme neprehodnotili, mali by tam byť vplyv PPP projektov a investícia do automobilového priemyslu. Trh práce by sa mal postupne oživovať, čo sa týka inflácie, by mala zaznamenávať ďalší rast. Dôvodom je prehodnotenie vývoja regulovaných cien v roku 2011, ktoré sú vyššie z dôvodu rýchlejšieho očakávaného rastu cien energií. V roku 2012 rovnako ako v predchádzajúcej predikcii – pokračovanie rastu domáceho aj zahraničného dopytu, rast spotrebiteľských cien a rast zamestnanosti. Takto to vyzerá v číslach, zvýšili sme infláciu HICP 2010, takisto 2011 tam sú hlavne regulované ceny a podobný vývoj ako v predchádzajúcej predikcii v roku 2012. Mala by sa inflácia hýbať pod 3 %. HDP pre tento rok vzhľadom na to, že prvý štvrtrok bol priaznivejší a takisto sa pozitívne a lepšie vyvíja zahraničný dopyt, sme zvýšili dynamiku HDP v roku 2010, ostatné dva roky zostali veľmi podobné ako v predchádzajúcej predikcii. Čo sa týka inflácie a jej možných rizík smerom nahor alebo nadol - v rámci dotazníkového prieskumu v rámci predikčného tímu vyplynulo, že nevykazuje žiadne z vybraných faktorov výrazné riziko, tieto riziká sú navzájom vykompenzované, a preto fan-chart, ktorý publikujeme, nie je výrazne vychýlený ani na jednu, ani na druhú stranu. Takto vyzerá vývoj HDP v našej predikcii, po výraznom prepade sú rasty v strednodobom očakávané s tým, že sme zvýšili predikciu na rok 2010. Čo je iné alebo nové v porovnaní s predchádzajúcou predikciou, je očakávaný vývoj produkčnej medzery. V rámci najnovšej predikcie sme prehodnotili pohľad na produkčnú medzeru a na potenciál HDP. Znížili sme dynamiku potenciálneho rastu, to znamená, že predpokladáme, že ekonomická kríza zasiahla nielen dopytovú, ale aj ponukovú stránku ekonomiky. Vzhľadom k tomu prišlo k zníženiu produkčnej medzery v roku 2009 a k rýchlejšiemu jej uzatváraníu v strednodobom horizonte. Takýto vývoj produkčnej medzery považujeme za lepšie konzistentný s predikciou inflácie, ktorá zaznamenáva rastúcu trajektóriu. V prípade bližšieho záujmu o podrobnejšie informácie, budeme dnes poobede spolu so strednodobou predikciou publikovať aj materiál, ktorý hovorí o dôvodoch, prečo sme pristúpili k prehodnoteniu rastu potenciálu a tým pádom aj

produkčnej medzery. V grafickom vyjadrení to vyzerá takto: PIQ sú tieto pásikové obdĺžniky, to znamená, že je vidieť, že produkčná medzera v strednodobom horizonte sa držala takmer rovnaká, hýbala sa niekde medzi 8 – 6 %, po prehodnotení rastu potenciálu sa produkčná medzera začína uzatvárať a keby sme tu mali predikciu inflácie, tak tak ako sa produkčná medzera uzatvára, má tento trend, tak rovnaký trend, podobný, by mal aj vývoj inflácie. Ukončila by som túto prezentáciu rizikami, ktoré už spomínal pán guvernér, v rámci HDP prevládajú riziká jednoznačne smerom nadol. Vzhľadom na aktuálny vývoj je nevyhnutné, aby verejné financie konsolidovali svoj vývoj, čo bude mať dopad na vývoj ekonomiky, ako aj inflácie. To znamená, že tá konsolidácia verejných financií v závislosti od toho, akej štruktúry, akého charakteru bude a akého rozsahu, sa nejakým spôsobom potom premietne do vývoja ekonomiky a to v podstate budeme premietat' v ďalších predikciách. Takisto odznievanie efektov stimulačných opatrení môže ovplyvniť súčasné pozitívne vnímanie oživovania zahraničného dopytu. V prípade, že vývoj na trhu práce bude negatívnejší, tak ako sa to udialo v prvom štvrtroku, toto takisto by malo dopad na vývoj reálnej ekonomiky, no a potom takisto následky povodní. Smerom nahor máme v prípade finančného uzavretia ďalšiu realizáciu balíkov PPP. Čiže v rámci HDP prepadajú riziká smerom nadol, jednoznačne v rámci inflácie, ako už bolo spomenuté, sú tieto riziká zatiaľ vyvážené vzhľadom na to, že konsolidácia verejných financií môže pôsobiť či na rast cien, ale aj na ich pokles a to všetko závisí od konkrétneho charakteru. Ďakujem za pozornosť.

redaktorka, denník Sme

Nemáte už aj odhady deficitu na tento rok a či by ste ich mohli zverejniť – nové odhady, myslím.

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky NBS

Deficitu verejných financií myslíte - nejaké odhady samozrejme máme, tie majú však zatiaľ interný charakter, takže v prípade, že sa rozhodneme ich zverejňovať, tak potom budú súčasťou tejto strednodobej predikcie, ale tieto odhady sú zatiaľ veľmi predbežné a je zbytočné momentálne o nich hovoriť, je lepšie si počkať na opatrenia, ktoré sa rozhodne prijať nová vláda, a tie opatrenia potom kvantifikovať a k nim sa vyjadrovať.

redaktorka, denník Sme

Keď už hovoríme o opatreniach, podľa vás aké by mala vláda prijať?

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky NBS

Také, aby sa konsolidovali verejné financie. Tých opatrení je strašne veľa, takže je to na nich, my do opatrení nejdem, pre nás je podstatné... Takýmto spôsobom my do jednotlivých opatrení nejdem, to je

čisto kompetencia vlády. Oni sa rozhodnú, aké opatrenia chcú prijať, aké majú priority a my sa potom k nim vyjadríme.

Rado Tomek, Bloomberg

Ja by som sa chcel spýtať jednu domácu otázku a to je práve to, že nakoľko môže zamiešať karty v tom forecaste to, ak sa teda budúca vláda naozaj rozhodne striktne držať ten deficit na 5,5 % a nebudaj ak by sa nejakým zásadným spôsobom prehodnotili tie PPP projekty, nakoľko je to podstatné pre tú prognózu? A druhá otázka na pána guvernéra - chcem sa spýtať na program skupovania dlhopisov zo strany ECB – či máte pocit, že ten program funguje, že má ten želaný dopad a ako dlho vidíte, že bude pokračovať, prípadne či existuje nejaký limit, koľko chce ECB do toho dať peňazí a aj aký je váš osobný názor na ten program, pretože hovorilo sa, že neboli všetci predstavitelia ECB jednotní v tom názore naň. Ďakujem.

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky NBS

Dobre, tak čo sa týka konsolidácie, samozrejme ak táto konsolidácia pôjde na úroveň programu stability, tak ako to bolo vyjadrené v rizikách, je to jednoznačne riziko pre rast HDP smerom dole. Potrebujeme vedieť, o aký druh opatrení ide, potom to tu budeme vedieť kvantifikovať, ale jednoznačne rast by v tomto prípade mal byť nižší ako naša predikcia. Čo sa týka inflácie, závisí od konkrétnych opatrení ešte raz, ktoré budú prijaté, pretože opatrenia sa môžu prijímať na strane výdavkov, ako aj na strane príjmov. A samozrejme potom ešte závisí aj od reakcie či už podnikov alebo obyvateľstva, ako tieto opatrenia budú vnímať. Lebo aj od ich reakcie závisí ako výrazný dopad bude či na infláciu alebo HDP. Takže si počkajme, aké opatrenia sa prijmú, a my to potom v ďalšej predikcii zohľadníme.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Ja by som veľmi stručne – pokiaľ ide o program skupovania dlhopisov, nie je to predmetom dnešnej tlačovej konferencie ani našej predikcie. Ďakujem.

redaktor, Reuters

Takže ešte raz tú otázku – očakáva sa zverejnenie výsledkov stress-testov európskych bánk, očakávate, že výsledky, ktoré budú zverejnené, pomôžu ukládať a uvoľniť tú situáciu na finančných trhoch, keď to raz bude známe, aké tie výsledky sú? Ďakujem pekne.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Ja myslím, že počkajme na tie výsledky a na komentár, ktorý bude potom daný oficiálne.

pán Pejko, Hospodárske noviny

Dobrý deň, ja by som sa chcel opýtať - je tu už konkrétne jedno opatrenie, ktoré navrhuje KDH, a to je zavedenie tzv. dlhovej brzdy, kde by mali vzniknúť tzv. výdavkové stropy. Nevieam, či o tom viete, aký dopad by to malo?

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky NBS

Ide o to, na akej úrovni by tieto výdavkové stropy mali, ale skôr je to...

pán Pejko, Hospodárske noviny

Konkrétne 0,5 % HDP ročne, čo sa týka deficitu.

Renáta Konečná, generálna riaditeľka odboru menovej politiky NBS

Ale skôr je to opatrenie dôležité pre strednodobý vývoj verejných financií. Vzhľadom na to, keď existujú výdavkové stropy, tak v prípade rýchlejšieho vývoja príjmov sa tieto nemíňajú, ale sa rýchlejšie konsolidujú verejné financie, čiže jednoznačne pozitívny.

Shaun Coney, Dow Jones

Dobrý deň, ja by som sa chcel opýtať pána Makúcha – či si myslíte, že novozložený parlament schváli 800 miliónov EUR pre Grécko alebo vidíte nejaký problém s tým? Ďakujem.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Národná banka necíti potrebu vyjadriť sa k tejto otázke, je to naozaj politické rozhodnutie nového parlamentu, ktorý ešte nemal ani ustanovujúce zasadnutie. Ďakujem.

redaktor, TASR

Dobrý deň, NBS už niekoľko mesiacov chýba jeden z viceguvernérov, chcem sa opýtať, v akej miere je to pre vás problém a či budete prípadne nejakú apelovať na novú vládu, aby urýchlene vyriešila túto otázku. Ďakujem.

Jozef Makúch, guvernér NBS

My samozrejme nebudeme apelovať na vládu v týchto veciach, pretože je to úplne v kompetencii vlády, parlamentu a pána prezidenta, čiže vyčkáme na to, kedy sa rozhodnú po iných asi dôležitejších veciach venovať sa aj tejto otázke. Pokiaľ ide o zabezpečovanie funkcií banke, v súčasnom zložení vieme prerozdeliť úlohy tak, aby boli funkcie Národnej banky plne zabezpečené. Ďakujem.

Jana Kováčová, hovorkyňa NBS

Ďakujem, je ešte nejaká ďalšia otázka k tejto téme? Dobre, tak ak nie, tak ešte odovzdám pánovi guvernérovi slovo k tej druhej téme, ktorú vám chcel odprezentovať.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Bude to veľmi stručné v podstate len oznámenie: Banková rada dnes rozhodla, že k 1. júlu sa mení organizačná štruktúra bankového dohľadu. Bankový dohľad bude riadiť výkonný riaditeľ útvaru pre dohľad nad finančným trhom, ktorý nebude členom Bankovej rady, to je nówum oproti súčasnému rozhodnutiu, a bude pozostávať z troch odborov: jednak tam bude odbor regulácie a finančných analýz, potom budú dva prvostupňové odbory, odbor dohľadu nad bankovníctvom a platobnými službami a odbor dohľadu nad kapitálovým trhom, poisťovníctvom a dôchodkovým sporením. Veľmi stručne by som pár vetami, čo je účelom tejto úpravy. Účelom je hlavne reagovať na novovytvárané ESAs na európskej úrovni, ktoré začnú svoju funkciu od 1. januára budúceho roku, čiže prispôbujeme štruktúru ESAs a obsahovo prispôbujeme štruktúru direktívam, ktoré riadia jednotlivé oblasti finančného trhu, čiže tam jasne vidieť, že je tam direktíva, ktorá riadi oblasť bankovníctva, je pokrytá jedným odborom, a direktívy, ktoré riadia MiFID, UCITS a Solvency2, prípadne direktíva, ktorá riadi oblasť sprostredkovania, je pokrytá tým druhým odborom. Nie sme symetrickí ako ESAs z jedného dôvodu – slovenský trh takisto nie je symetrický, bankový trh na Slovensku má stále veľmi veľkú prevahu nad zbytkom trhu, pokiaľ ide o objem spravovaných aktív a tým pádom aj rizík a podobne. Čiže preto je odbor dohľadu nad bankovníctvom zvýraznený a ostatné segmenty teda už sú pokryté jedným odborom dohľadu. Ďalší dôvod, prečo výkonný riaditeľ už nebude členom Bankovej rady, sú dva dôvody: jednak počet členov Bankovej rady, ako viete, klesá na päť rozhodnutím parlamentu z decembra minulého roku, čiže tie úlohy treba aj prerozdeľovať, ale druhý, myslím, že významnejší dôvod je ten, že tým, že člen Bankovej rady bol zároveň zodpovedný za prvý stupeň a Banková rada je druhostupňový orgán, dochádzalo tam ku konfliktu záujmov, ktorý sme síce fyzicky riešili ten, že pán viceguvernér odišiel za dvere, ale jeho duch ostával s nami, to sa nič nedá robiť, veď žijeme spolu stále, tak ťažko sa dá potom pri rozhodovaní úplne objektívne od jeho fyzickej prítomnosti aj celkom abstrahovať. Čiže teraz generálni riaditelia jedného aj druhého odboru nemajú s Bankovou radou nič spoločné, nebudú sa zúčastňovať vôbec rokovaní a môžu rozhodovať úplne autonómne a nezávisle. Ďalší dôvod ešte jeden je tam ten, že pokiaľ niekto uplatnil námietku zaujatosti, tak zákon síce poznal námietku zaujatosti, ale zároveň nepoznal, koho iného ako viceguvernéra poveriť vyriešením, teda prípadne po uznaní tejto námietky toho problému, ktorý sa rieši, toho konania, dokončením konania. Čiže toto bolo v legislatíve upravené a v súčasnosti nie je problém, aby tam boli dvaja riaditelia, generálni riaditelia na prvom stupni, čiže keď by náhodou sa stalo, že bude

odôvodnená námietka zaujatosti a Banková rada ju uzná, tak poverí toho druhého generálneho riaditeľa dokončením konania tak, aby bolo účinné a zákonné. Takže tam sme mali technický problém vždycky, pretože zákon poznal len jedného prvostupňového človeka – viceguvernéra. Čiže toto sú hlavné dôvody, prečo to robíme. Hlavné sú ale tie obsahové – prispôsobenie sa ESAs. Ďakujem pekne.

redaktor, ČTK

Ešte k tej predchádzajúcej téme by som sa chcel spýtať: povedali ste, že odporúčate vláde konsolidáciu verejných financií, je podľa vás to ohlásené tempo a plán znížiť deficit verejných financií na 5,5 % dostatočné alebo by malo byť ešte razantnejšie?

Jozef Makúch, guvernér NBS

Vy myslíte 5,5 % HDP v tomto roku?

redaktor, ČTK

Áno.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Samozrejme, že by sme uvítali také tempo, komunikovali sme aj v minulosti, že to tempo, ktoré bolo prijaté, je dynamickejšie, ako požadovala samotná Európska komisia, len sú určité riziká, že toto tempo je nereálne, ale uvítame, keď bude dosiahnuté.

Jana Kováčová, hovorkyňa NBS

Takže ak nie je žiadna otázka, ďakujeme veľmi pekne za pozornosť a za účasť a dovidenia.